

Zelena knjiga: vodić za život

Redatelj: Peter Farrelly

Putovanje života

“Zelena knjiga” je donekle neočekivani dobitnik ovogodišnjeg Oscara budući da se radi o konvencionalnom filmu ceste koji u filmskom smislu ne donosi ništa novo. Usprkos tome, Peter Farrelly je uspješno iskoračio iz “trash” komedije u dramu tek prožetu humorom i napravio dobar film čija se humana poruka o toleranciji i prijateljstvu suprotstavlja današnjem trenutku jačanja radikalizma i napetosti između različitih rasnih i etničkih skupina.

Priča je smještena u SAD početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća. Proslavljeni pijanist Afroamerikanac Dr. Donald Shirley sprema se na turneju po jugu Amerike i zbog segregacije koja tamo još uvijek vlada, angažira tjelohranitelja i vozača Tonya Vallelongu.

Jednostavna radnja uglavnom se oslanja na interakciju dvojice izvanredno uvjerljivih likova koji u svemu pripadaju dijametralno različitim svjetovima. Profinjenom i suzdržanom pianistu visokog obrazovanja i statusa suprotstavljen je primitivan, ali dobrodušan Talijan iz Bronxa koji ne skriva svoj rasizam. Zajedničko im je samo to da su obojica, svaki na svoj način, društveno obespravljeni.

Bogati Dr. Shirley koji je zahvaljujući talentu obišao svijet se nekim dijelovima Amerike ne može slobodno kretati zbog svoje rasne pripadnosti. S druge strane Tonyju, unatoč svim pravima koja mu kao bijelcu pripadaju, slobodu ograničava njegov socijalni i klasni položaj.

Prisiljeni situacijom na blizak odnos, Dr. Shirley i Tony se usprkos obostranim predrasudama polako upoznaju, emocionalno zblizavaju i konačno, djelujući jedan na drugoga na najbolji način, mijenjaju i postaju bolji. Svojim individualnim napretkom oni se izdižu iznad društvenog konteksta. Ono što redatelj želi reći je da se ljudi razvijaju kroz odnose. U iskrenim i autentičnim interakcijama s drugima stvaraju se nove kvalitete ličnosti koje omogućavaju prevladavanje predrasuda i razlika koje tek na površini izgledaju nepremostive.

Svojom predvidivošću scenarij nije umanjio sveukupnu vrijednost filma koji izbalansiranom montažom pitko teče od New Yorka do dubokog juga. Raskošnom scenografijom, atraktivnom fotografijom, dizajnom, a naročito glazbom postignuta je potpuna rekonstrukcija razdoblja u kojem se odvija. Zanimljivo je kod ovog filma da je izmjenjena uobičajena rasna i klasna podjela uloga čime je dodatno naglašena okrutnost i apsurdnost rasizma. Jedan od najdomljivijih kadrova je onaj u kojem se od Dr. Shirleyja, koji kao počasni gost svira za društvenu elitu, traži da se umjesto kućnim posluži poljskim WC-om.

Oslobađanje od predrasuda je moguće tek kada se osvijesti njihovo postojanje. A kada one postanu dio društvenih normi, idealisti poput Dr. Shirleyja su nosioci njihova promjena.

Inspiriran istinitim događajem ovaj film prikazuje kako prijateljstvo prevladava razlike među ljudima i među pripadnicima različitih klasa, rasa i seksualnih orijentacija.

Jadranka Bilić